

DEN DANSKE ARBEJDSMARKEDSMODEL

10. oktober 2022

Hasard med den danske model: Venstre vil lukke jobcentrene

DEBATINDLÆG

Skrevet af

Michael Rosholm
*Formand for AE og
professor på Aarhus
Universitet*

Venstre vil nedlægge jobcentrene, men de glemmer, at det er en aktiv del af den beskæftigelsesindsats, der har bidraget til at nedbringe den strukturelle ledighed og dermed styrket de offentlige finansers holdbarhed.

Kontakt

Formand for AE og professor på Aarhus Universitet

Michael Rosholm

📞 22 94 18 47

✉️ rom@econ.au.dk

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

📞 50 73 71 34

✉️ jk@ae.dk

Venstre og Jakob Ellemann-Jensen vil nedlægge de danske jobcentre. Bum. "Beskæftigelsessystemet i Danmark virker ikke godt nok," lyder det i partiets [beskæftigelsesudspil](#). "Det er gået i stykker. Vi bruger hvert år rigtig mange ressourcer på et system, som i bedste fald hjælper nogle enkelte grupper tættere på arbejdsmarkedet."

Når man hører de mange forfærdelige historier om mennesker, som har fået deres skæbner ødelagt i jobcentersystemet, er man måske tilbøjelig til at tænke, at Venstre har fat i den lange ende. For nok formår en del kommunale jobcentre ikke at løfte opgaven med at hjælpe de mest udsatte personer - dem på kanten af eller uden for arbejdsmarkedet. Og det ødelægger i nogle tilfælde liv. Det skal selvsagt gøres bedre.

Men de, som argumenterer for at lukke jobcentrene, glemmer bare, at udviklingen af den aktive beskæftigelsesindsats i jobcentrene (og før dem Arbejdsformidlingen) gennem de seneste 25 år har bidraget kraftigt til at nedbringe den strukturelle ledighed og dermed styrket de offentlige finansers holdbarhed.

” Venstres forslag er brolagt med gode intentioner – ganske som vejen til helvede – men babyen skyldes ud med badevandet. Derfor vil jeg i dette indlæg gå i rette med udspillet og diskutere alternative løsningsmodeller.

Formand for AE Michael Rosholm

Venstre anfører blandt andet i oplægget "[En ny og mere fri beskæftigelsesindsats](#)", at "...selvom vi bruger mange penge på den aktive beskæftigelsesindsats, er effekten ikke derefter".

Påstanden er bemærkelsesværdig. Dansk beskæftigelsespolitik er efter min vurdering uden sammenligning den mest evidensbaserede i verden og ualmindeligt effektiv. Det ved vi fra forskningen, som jeg selv, blandt mange andre, har bidraget til.

Venstres forslag er brolagt med gode intentioner – ganske som vejen til helvede – men babyen skyldes ud med badevandet. Derfor vil jeg i dette indlæg gå i rette med udspillet og diskutere alternative løsningsmodeller.

Fra Eurosclerose til Flexicurity

Den danske arbejdsmarkedsmodel, Flexicurity-modellen, bygger på tre søjler: 1) fleksible regler for ansættelse og afskedigelse, 2) et fintmasket understøttelsessystem og socialt sikkerhedsnet og 3) en aktiv beskæftigelsesindsats.

Nogle af os kan huske 1980'erne, hvor det danske arbejdsmarked blev beskrevet som det mest grelle eksempel på arbejdsmarkedssygdommen "Eurosclerose". Dengang havde vi også fleksible regler og et velfungerende sikkerhedsnet, men selv under en bragende højkonjunktur kom ledigheden ikke under 7,5 procent. Det var i sandhed ikke et Flexicurity-arbejdsmarked.

Fra 1994 og frem påbegyndte man imidlertid udrulningen af den aktive beskæftigelsesindsats, og sidenhen er bruttoledigheden strukturelt faldet fra 11 procent i 1993 til 4 procent i dag. I dag beskrives den danske arbejdsmarkedsmodel som klassens duks, som de øvrige EU-lande bør skele til, når de planlægger reformer af deres egen beskæftigelsespolitik.

Det store fald i ledigheden skyldes for en stor dels vedkommende den gradvise intensivering og evidensbasering af den aktive beskæftigelsesindsats.

Venstres forslag og effekterne af den danske beskæftigelsesindsats

Venstre vil nedlægge jobcentrene, og så vil de blandt andet indføre frit valg af indsatsleverandør for alle og give frihed fra krav om deltagelse i samtaler og aktivering for de stærkeste ledige.

I udspillet viser en figur, at antallet af medarbejdere i jobcentrene er steget, mens ledigheden er faldet. Derfor skal jobcentrene slankes, må man forstå. Men argumentationen holder ikke. Årsagssammenhængen er med al sandsynlighed stik modsat: Ledigheden er faldet, fordi antallet af medarbejdere er steget.

Tyske forsøg (se [her](#) og [her](#)) viser netop, at når jobcentrene investerer i flere medarbejdere med kontakt til ledige og virksomheder, så falder ledigheden. Dette understøttes af en lang række danske studier, som jeg selv har været med til at udarbejde, af effekterne af samtaler mm.

” *Det er altså vigtigt, at politikerne i deres iver efter at løse problemerne ikke smadrer en del af grundlaget for vores velfærdssystem – den danske arbejdsmarkedsmodel – på vejen dertil*

Formand for AE Michael Rosholm

Vi ved således fra utallige evalueringer og forsøg, at dagpengeledige er godt hjulpet i jobcentrene (se f.eks. [her](#), [her](#), [her](#) og [her](#)) og måske [endnu bedre i a-kasserne](#), især tidligt i ledighedsforløbet. Det sker især gennem relativt hyppige tidlige vejledningssamtaler, hvor de ledige hjælpes til at søge effektivt. Ledige er nemlig, måske til manges overraskelse, ikke eksperter i jobsøgning. De samtaler og den hjælp vil Venstre afskaffe. Så lægger Venstre op til at de stærke ledige – dagpengemodtagerne – selv kan vælge indsatsleverandør, men indsatsen bør jo netop ligge hos de, som bedst kan hjælpe den ledige, og det er altså jobcentrene og a-kasserne.

I det hele taget er den danske beskæftigelsespolitik – især siden midten af 00'erne – blevet evidensbaseret i en grad, som vi mig bekendt ikke har set i noget andet land. At postulere, som Venstre gør i udspillet, at der ikke er gode effekter af beskæftigelsespolitikken, er simpelthen lodret usandt.

Babyen og badevandet

Når det er sagt, er der ting omkring indsatsen i jobcentrene, der ikke fungerer. Hundrevis af hjerteskrærende beretninger vidner herom. De handler om de borgere, som ikke karakteriseres som jobparate.

Disse mennesker behandles helt urimeligt dårligt i jobcentrene, dels på grund af kommunale incitamenter til at beholde folk på midlertidige overførsler, dels på grund af et ønske om at spare på indsatserne, og dels på grund af en overdreven registreringspraksis. De problemer skal selvfølgelig løses, og det kan kun gå for langsomt.

Løsningen er imidlertid ikke at lukke jobcentrene og skylle babyen ud med badevandet. Det er at spille hasard med den succesrige danske model og den finanspolitiske holdbarhed.

Måske er løsningen snarere, at man giver en anden myndighed beslutningskompetencer til tildeling af for eksempel førtidspension, så den beslutning ikke skal tages i jobcentre, som åbenlyst ikke magter den.

Måske er løsningen også, at indsatsen, for særligt udsatte grupper af ydelsesmodtagere, flyttes ud af jobcentre samtidig med, at indsatsen samtænkes med resten af de kommunale systemer (sundhed, uddannelse, sociale indsatser), så indsatsen respekterer og tager udgangspunkt i den enkeltes situation. Sådan en kompleks problemstilling løses ikke med den slags snuptagsløsninger, som Venstre – og flere andre debattører i øvrigt – fremturer med. Det kræver investering i disse grupper af mennesker, ikke besparelser.

Jeg glæder mig over, at debatten om, hvordan vi bedst hjælper både jobparate og ikke-jobparate borgere, er begyndt. Men det er altså vigtigt, at politikerne i deres iver efter at løse problemerne ikke smadrer en del af grundlaget for vores velfærdssystem – den danske arbejdsmarkedsmodel – på vejen dertil. Så ender vi et langt værre sted, end hvor vi startede.